

**Dagboek van een getuige**  
**Vanuit België**  
(Roberto J. PAYRO voor *La Nación*)

**Brussel, dinsdag 28 juli (1914)**

De vooruitzichten worden, met het voortschrijden van de dagen, steeds pessimistischer. De Belgische Beurzen blijven gesloten. De prijs van graan stijgt op een onrustwekkende wijze omdat, zo schijnt, de voorraad erg laag is. En als de toestand zo moeilijk is in België, een neutraal land, wat zal het dan niet zijn in die landen die actief bij de gebeurtenissen betrokken zijn? Alle media zijn het echter eens en houden ons een dolblij Duitsland voor.

Vandaag heeft de gemeenteraad van Brussel, op het initiatief van de heer Camille Huysmans unaniem tegen de oorlog gestemd. De burgemeester, de heer Max, zei onder andere: *"Op het moment zijn de andere grote politieke lichamen van het land niet in zitting bijeen, de gemeenteraad van Brussel is dus vandaag in België het meest gekwalificeerde orgaan om de gevoelens van de bevolking te vertalen. Het protesteert en toont haar afkeer tegenover de idee dat een nieuwe Europese oorlog zou kunnen uitbreken, een oorlog die aanleiding zal geven tot nieuwe misdaden tegen de menselijkheid, tegen het universele bewustzijn. Daarom sluit ik mij zonder enig voorbehoud aan bij het initiatief van de heer Camille Huysmans. Ik sluit me bij hem aan om via een stemming uitdrukking te geven aan het sentiment dat Europa zich moet bevrijden van de ramp die*

*haar bedreigt.* " (Langdurig applaus)

Iedereen wil in feite manifesteren voor de vrede, protesteren tegen de oorlog.

Men kan voor niemand verbergen dat het ultimatum van Oostenrijk een vermomde oorlogsverklaring was. En gezien de verschrikkelijke eisen, dat het aanvaarden van dit ultimatum door de Servië het Oostenrijkse keizerrijk verplicht om haar masker te laten vallen.

Als Servië niet eerlijk heeft ingestemd hiermee, was Oostenrijk niet eerlijker in het ultimatum te stellen, zoals de feiten hebben aangetoond. Iedereen haalt de schouders op tegenover de vermeende onwetendheid van Duitsland: haar Teutoonse bondgenoot had nooit een dergelijke stap gezet zonder keizerlijke toestemming, omdat ze niet op zichzelf bevoegd is om een Europese oorlog te veroorzaken.

De verwachting is echter dat Willem II, die abrupt naar Potsdam is teruggekeerd, zoals Poincare naar Parijs, de situatie zal helpen rechtzetten en deze vreselijke storm zal doen opklaren. Een woord van hem zal volstaan. Hij is de scheidsrechter bij deze gebeurtenissen, en zijn taak zal sterk vereenvoudigd worden wanneer Engeland en Italië tussenkomen als voorstanders van de vrede en Rusland en Frankrijk op vriendschappelijke wijze deze interventie onthalen. Een interventie die vooral door Frankrijk wordt aangestuurd, zonder valse trots, maar ook zonder zwakte.

De socialistische partij bereidt een grote meeting voor de vrede voor, het volk oproepende om zich morgen te verzamelen voor het Koninklijk Circus, waar Jaurès,

Vandervelde en andere grote socialistische militanten hen zullen toespreken.

Koning Albert, die net intrek had genomen in zijn paleis in Oostende, heeft van het baden afgezien en is naar Brussel teruggekeerd bij de eerste alarmerende berichten.

's Nachts werden twee berichten ontvangen die enkele dagen ervoor aanleiding waren geweest voor de levendigste discussies, maar waar men vandaag de dag nauwelijks aandacht aan besteed: Nestor Wilmart, de grote vervalser van aandelen, wiens verhaal de lezers van La Nación grondig kennen, is onlangs veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf, en Mme. Caillaux werd vrijgesproken. Al dit nieuws is verdwenen, gehuld in een dichte, met elektrische angst voor de oorlog geladen wolk. Morgen spreekt niemand er een woord over. Niet over de gedurfde oplichter, noch over de moordenares van Calmette. Het individu is slechts weinig tegenover de mensheid !

Pas ontving men het officiële bericht van de oorlogsverklaring aan Servië.

Roberto J. Payro

Copyright, 2014 : Nathaniel BOVIN, voor de Nederlandstalige vertaling

PAYRO ; « *Desde Bélgica. Diario de un testigo (1)* », in LA NACION ; 08/09/1914.